

## บทที่ 19

### การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จุดเริ่มต้นของการประชาสัมพันธ์นั้นคือ การรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงที่มีอยู่เพื่อ เป็นการเรียนรู้สถานภาพของหน่วยงานนั้นว่า สมควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างไร การ รวบรวมดังกล่าวจะต้องกระทำด้วยวิธีที่จะได้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อ ถือได้จริงๆ การวิจัยเป็นการใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีที่ยอมรับว่าจะสามารถนำมาซึ่ง ข้อมูลดังกล่าวได้ดีที่สุด (พรทพย วระกิจโภคทร 2531, 10) การวิจัยสามารถเข้ามา เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ได้ทุกขั้นตอนดังแต่เริ่มวางแผนการดำเนินงาน ระหว่าง การดำเนินงาน ดำเนินงานเสร็จสิ้นไปแล้ว โดยช่วยหาข้อเท็จจริงในปัญหาที่จะเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นในการทำงานนี้ ช่วยคิดสร้างสรรค์กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และใช้เป็นเครื่อง มือในการประเมินถึงสถานภาพ ความต้องการ และปัญหาของโรงเรียนต่างขนาด (โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก) และต่างประเภท (โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนรายภูร์และโรงเรียนสามัญ)

#### เก้าโครงเรื่อง

- 19.1 ความสำคัญของการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 19.2 ทำการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเมื่อใด
- 19.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 19.4 วิธีการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 19.5 การทำวิจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 19.6 โครงการวิจัย (research proposal)
- 19.7 ระเบียบวิธีวิจัย (research methodology)
- 19.8 หลักการพิจารณาคัดเลือกผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

## สาระสำคัญ

การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีความสำคัญในลักษณะเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ใช้ข้อมูลอะไรบ้าง ควรจะทำการวิจัยเมื่อใด ต้องการจะทำการวิจัยข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ หรือทำการวิจัยเพื่อประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ การทำวิจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะต้องเริ่มด้วยการกำหนดหัวข้อปัญหาวิจัย หากได้รับอนุมัติให้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัย (research methodology) ส่งรายงานผลการวิจัยเผยแพร่ตามโรงเรียนต่างๆ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ของแต่ละโรงเรียน จะได้พิจารณาคัดเลือกผลการวิจัยนำไปใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียนต่อไป

## ขุดประสังค์การเรียนรู้

หลังจากศึกษาบทนี้แล้ว นักศึกษาสามารถ

- รู้ถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีมากน้อย โดยเฉพาะเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงานของครุประชาสัมพันธ์เป็นระดับมืออาชีพ (Professional)
- ควรจะทำการวิจัยเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค ต้องการหาแนวทางใหม่ หรือความคิดสร้างสรรค์ และสำรวจป่าชานดิบของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เกี่ยวกับการสื่อสารสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน และข้อมูลเฉพาะเรื่อง
- รู้ว่าวิธีการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการวิจัยข้อมูลและประเมินผลงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- การทำการวิจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยอาศัยหนนภูมิการวิจัยจากโรงเรียนนั้น จะต้องทำโครงการวิจัย (research proposal) ก่อน เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจึงดำเนินงานวิจัยอย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น เมื่อ Nic ความจำเป็นจะต้องทำงานวิจัย จะต้องเริ่มที่การกำหนดหัวข้อ

ปัญหาวิจัย บริการขอแบบการวิจัยกับเจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์และขั้นตอนสุดท้ายเพียง  
รายงานการวิจัยแจกจ่ายไปยังโรงเรียนต่าง ๆ

๖. นอกจากจะเป็นผู้ผลิตงานวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนแล้ว ควรจะ  
ต้องมีหลักการพิจารณาคัดเลือกผลการวิจัย ไปใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์โรงเรียน  
ด้วย

## 19.1 ความสำคัญของการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1. การวิจัยสามารถทำให้ผู้บริหารและคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนกำหนดนโยบายด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

2. การวิจัยสามารถทำให้คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้ทราบถึงประสบการณ์ในศีลธรรมการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ทั้งของโรงเรียนเองและของโรงเรียนอื่น ว่าได้รับความสำคัญมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคและปัญหาที่สำคัญอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์และกลวิธีในการวางแผนต่อไป

3. การวิจัยสามารถทำให้คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้ทราบถึงสถานการณ์และภาพพจน์ปัจจุบันของโรงเรียน ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน สามารถทราบในรายละเอียดทั้งทางลึกและทางกว้าง ตลอดจนคาดเหตุการณ์ในอนาคต ได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง หรือมีข้อผิดพลาดน้อยที่สุด

4. การวิจัยเป็นการแสวงหาข้อมูลที่เป็นระบบ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความเข้าใจในสภาพของคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การบริหาร ตลอดจนนโยบายที่เกี่ยวข้องของโรงเรียน

5. การวิจัยจะช่วยให้คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีข้อมูลที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสื่อที่จะนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ทั้งสื่อที่โรงเรียนสามารถผลิตเอง และสื่อที่มีวัลชน

6. การวิจัยสามารถทำให้คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้รู้จักประชาชนกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน ได้อย่างถูกต้อง รักกุณ ทั้งพื้นความรู้ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมที่มีต่อโรงเรียน ตลอดจนพฤติกรรมการสื่อสาร

7. การวิจัยสามารถทำให้คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปฏิทินเวลาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนและการตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องเหมาะสมกับโอกาสและวาระต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

8. การวิจัยสามารถเสนอ กิจกรรมต่างๆ ทางค้านประชาสัมพันธ์ พร้อมทั้ง เหตุผลและจัดลำดับความสำคัญเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือก กิจกรรม ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้าง รักษาและแก้ไขภาพพจน์

9. การวิจัยสามารถส่งเสริมให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารสองทาง ไป-กลับ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการวิจัยทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แห่งไว้วัดวิธีการรับฟังความคิดเห็นประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

10. การวิจัยสามารถให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และวิทยากรใหม่ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กวางไกล เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับครูประชาสัมพันธ์ที่ต้อง

11. การวิจัยประเมินผล (evaluation research) สามารถใช้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในช่วงเวลาต่างๆ และเป็นการวัดประเมินผลกิจกรรม ได้โดยเฉพาะ ได้ ประโยชน์ได้รับนั้นจะทำให้ครูประชาสัมพันธ์ได้รู้จักตนเองมากขึ้น เพื่อที่จะได้พัฒนาตนเองและงานประชาสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

12. ช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานของครูประชาสัมพันธ์ในปัจจุบัน เพราะการใช้ผลงานวิจัยเป็นพื้นฐานของการวางแผนงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นรากฐานที่สำคัญของนักประชาสัมพันธ์วิชาชีพ (Professional)

13. การวิจัยสามารถให้ข้อมูลอื่น ที่ต้องการในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง

## 19.2 ทำการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีอีกด้วย

ครูประชาสัมพันธ์สามารถทำการวิจัยได้ 3 ช่วงเวลา คือ

- เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค
- เมื่อต้องการสร้างสรรค์หรือหาแนวทางใหม่ในงานหรือกิจกรรมทางค้าน การประชาสัมพันธ์

3. เมื่อต้องการจะสำรวจประชามติ

- เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรค คือ โรงเรียนมีเหตุการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น และมีผลที่ชวนให้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ตัวอย่างเช่น ถ้ามีข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องในโรงเรียน ครูประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรที่จะตรวจสอบข่าวนั้นให้

ลึกซึ้งว่า ข่าวนั้นมีมูลความจริงมากน้อยเพียงไร บุคคลกลุ่มนี้เป้าหมายของโรงเรียนมีความเชื่อในข่าวนี้หรือไม่ย่างไร เขาเมียปฏิกริยาโต้ตอบหรือมีความรู้สึกนึงก็คิดอย่างไรต่อข่าวของเหตุการณ์นี้ การที่ได้เรียนรู้คำตอบของค่าdamเหล่านี้ เป็นหน้าที่หนึ่งที่ครูประชาสัมพันธ์ที่ดีพึงกระทำ เพราะถ้าเหตุการณ์นั้นมีผลต่อภาพพจน์เชิงลบของโรงเรียนมาก จะได้รับดำเนินการทางด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ไขต่อไปย่างทันท่วงที

2. เมื่อต้องการสร้างสรรค์หรือหาแนวทางใหม่ในงานหรือกิจกรรมทางด้านการประชาสัมพันธ์ บางครั้งครูประชาสัมพันธ์จะพบว่า ถ้าใช้วิจัยหรือการสำรวจมาช่วย อาจทำให้เห็นช่องทางที่จะสร้างสรรค์งานขึ้นมาได้ เช่น บางช่วงที่ไม่ค่อยจะมีงานอื่นเร่งด่วนนัก ครูประชาสัมพันธ์ได้ทดลองสำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนว่ามีความรู้สึก มีปฏิกริยาและข้อเสนอแนะอะไรบ้างต่อโรงเรียนของเขารายจะมีครูเสนอ กิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนได้

หรือนางครัวครูประชาสัมพันธ์คิดกิจกรรมใหม่ขึ้นมาเพื่อจะทำ แต่ยังไม่มีความนั่น ใจว่าถ้าเริ่มกิจกรรมนี้ขึ้นมา ครูในโรงเรียนและคนภายนอกโรงเรียนจะมีปฏิกริยาเช่นไร การวิจัยกีสามารถจะได้คำตอบที่ดีและเชื่อถือได้

3. เมื่อต้องการจะสำรวจประชาชนติ เช่น ต้องการจะวัดความรู้สึกของผู้ปกครองหรือหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เช่น ฝ่ายการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนเพื่อจะดูว่ากำลังมีภาพพจน์ที่ไม่ดี หรือมีแนวโน้มไปในทางดีแล้วโรงเรียนจะได้ถือโอกาสเอาข้อมูล ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียน

### กิจกรรมการเรียนที่ ๑

หากนักศึกษาเป็นคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนแห่งหนึ่งควรจะทำ  
การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเมื่อใดบ้าง

### 19.3 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีดังนี้

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร

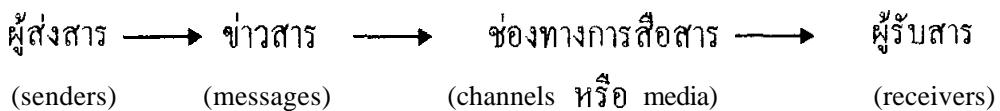
ข. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน

ค. ข้อมูลเฉพาะเรื่อง

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร

ข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสารสามารถวิเคราะห์แยกตามองค์ประกอบหลัก 4

ด้วย ของกระบวนการสื่อสารดังนี้คือ



รายละเอียดของผู้ส่งสาร ข่าวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ดูในบทที่ 6 หน้า 209 ถึง 213

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในและภายนอกโรงเรียน สามารถจะหาได้จากภาระงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาประชาสัมพันธ์โรงเรียนในแต่ละเดือน แต่ละปี ที่เก็บรวบรวมไว้ หรือจะทำการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพ ความต้องการและปัญหาของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนก็ได้ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา โรงเรียนได้ร่วมกิจกรรมในโอกาสต่างๆ ของชาติ เช่น วันเด็กแห่งชาติ วันแม่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันวิสาขบูชา วันสิ่งแวดล้อมของโลก ฯลฯ มากร้อยเพียงได้

ค. ข้อมูลเฉพาะเรื่อง

ข้อมูลเฉพาะเรื่องส่วนใหญ่มักเป็นข้อมูลที่เกิดจากสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน เช่น เกินนำท่วม วาตภัย ไฟไหม้ ภัยธรรมชาติ ภัยทางการเมือง ฯลฯ

ดำเนินงานประชาสัมพันธ์อย่างใดบ้าง ได้ผลอย่างใด ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่หายาก ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อย

### กิจกรรมการเรียนที่ 2

#### 2.1 งานออกข้อมูลเกี่ยวกับการสื่อสาร

##### 2.1.1 ผู้ส่งสาร

##### 2.1.2 ข่าวสาร

##### 2.1.3 ช่องทางการสื่อสาร

##### 2.1.4 ผู้รับสาร

#### 2.2 งานออกข้อมูลเกี่ยวกับ

##### 2.2.1 สถานการณ์ภายในโรงเรียน.....

##### 2.2.2 สถานการณ์ภายนอกโรงเรียน.....

#### 2.3 งานออกข้อมูลเฉพาะเรื่อง.....

### 19.4 วิธีการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารโรงเรียนมาก ครูประชาสัมพันธ์สามารถที่จะดำเนินการได้เอง หรือมอบหมายงานวิจัยให้แก่องค์กรผู้ชำนาญทำการวิจัย เช่น บริษัทรับจ้างทำการวิจัยก็ได้ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการคาดหมายถึงผลกระทบต่อโรงเรียน หากไม่มีการแก้ไขหรือแก้ไขไม่ถูกทาง วิธีการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มี 2 ประการ คือ

1. การวิจัยข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์ (formative research) หมายถึง การวิจัยข้อมูลดัง ๆ ที่เป็นปัจจุหา หรือข้อมูลสำคัญ ตลอดจนวิจัยกลุ่มประชาชนดัง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผลกระทบการดำเนินงานของโรงเรียน การวิจัยนี้เปรียบเหมือนการส่องกระจก ให้เห็นโรงเรียน ปัจจุหาของโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้ในการวางแผนหรือกำหนดนโยบายของโรงเรียน และใช้ประโยชน์ในการกำหนดวิธีการสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย ถ้า

หากปราศจากการวิจัยข้อมูลนี้แล้ว บางทีแผนงานประชาสัมพันธ์อาจจะผิดพลาด การสื่อสารก็ผิดคลุ่ม เป้าหมาย หรือแผนงานประชาสัมพันธ์ อาจจะไม่เกิดผลดีแก่โรงเรียนเลย ทำให้เกิดการสูญเสีย การวิจัยข้อมูลเพื่อการประชาสัมพันธ์นี้ได้แก่ การสำรวจประชาชนติ การสำรวจสถานการณ์ การวิเคราะห์กรณีต่างๆ ที่อาจเป็นปัญหา การตรวจสอบวิเคราะห์กลุ่มบุคลากร ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายบริหาร โรงเรียน ทำให้ทราบปัญหาของการประชาสัมพันธ์สามารถวางแผนการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาของโรงเรียนได้

## 2. การวิจัยเพื่อประเมินผลงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน (evaluative research)

เป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้วัดประสิทธิผลของโครงการประชาสัมพันธ์จะเป็นโครงการเดียวหรือหลายโครงการพร้อมๆ กันก็ได้ และสามารถจะทำก่อนเริ่มโครงการหรือทำภายหลังเมื่อเสร็จการปฏิบัติงานตามโครงการแล้วก็ได้

การวิจัยเพื่อประเมินผลงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ

### 2.1 การประเมินผลการปฏิบัติงาน มักจะเป็นการประเมินผลงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามระบบการบริหารงาน โดยมีวัตถุประสงค์ (MBO management by objective) เช่น นักข่าวประชาสัมพันธ์ที่แยกนักเรียนภายในหนึ่งสัปดาห์หรือหนึ่งเดือน พิจารณาจำนวนผู้ปกครองที่ครุประชาสัมพันธ์ไปพบปะเยี่ยมเยียน จำนวนชั้นของงาน เอกสารประชาสัมพันธ์ ที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ดีทำ จำนวนครั้งที่จัดให้มีการประชุม

แต่อย่างไรก็ตามการประเมินผลการปฏิบัติงานอาศัยการวัดผล กระบวนการ หลังจากที่ได้ดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์เสร็จสิ้นไปแล้วก็ได้ ตัวเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับวัดผลกระทบ ได้แก่ การรู้ (awareness) ความรู้ (knowledge) ความเข้าใจ (understanding) ทัศนคติ (attitude) หรือพฤติกรรม (behavior) การประเมินผลกระทบนี้ สามารถทำได้ด้วยใช้แบบสอบถาม

### 2.2 การประเมินผลของการสื่อสาร (communication effects) เนื่องจาก การประชาสัมพันธ์อาศัยการสื่อสารเป็นกลไกสำคัญ ดังนั้นการวัดผลกระทบของการสื่อสาร

จึงเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์ด้วย เพื่อการสื่อสารจะช่วยให้คนได้รับรู้และเข้าใจเรื่องดังขึ้น

### กิจกรรมการเรียนที่ ๓

หากนักศึกษาเป็นคนทำงานประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ก็ต้องจะทำการวิจัยเพื่ออะไรบ้าง ที่จะทำให้การปฏิบัติการคิจในหน้าที่ประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

**19.5 การทำวิจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน** คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่เรียกว่าเป็นมืออาชีพ (professional) ต้องใช้งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน และก่อนที่จะทำการวิจัย จำเป็นจะต้องมีการกำหนดหัวข้อปัญหาวิจัย ผู้เขียนขอนำบทความของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโภสุน จากสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา นศว. ประธานมติ ในการนี้ ให้เป็นตัวอย่าง งานมาปั้นกิจศพคุณแม่ทองคำ ศลโภสุน เพื่อคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนจะได้กำหนดหัวข้อปัญหาวิจัย แล้วนำไปทำโครงการวิจัย (research proposal) เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

การกำหนดหัวข้อปัญหาวิจัยมีสิ่งที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. ลักษณะของปัญหาวิจัย ปัญหาการวิจัยการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เกิดจากข้อคิด ข้อสงสัย ข้อขัดแย้งจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ที่ต้องการค้นหาคำตอบ ต้องการข้อเท็จจริงและคำอธิบาย ที่มีการค้นคว้าคำตอบด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ ข้อขัดแย้งจากการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเหล่านี้ต้องไม่มีคำอธิบายโดยนิ่ง ผู้ค้นพบหรือพิสูจน์ไว้แล้ว ลักษณะของงานวิจัยต้องสามารถค้นหาความจริงได้โดยการสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบโดยวิธีการที่เชื่อถือได้

2. แหล่งของปัญหาการวิจัยที่มีมาได้หลายทาง ดังนี้

2.1 จากการความคิดและความสนใจของผู้วิจัย ผู้วิจัยศึกษา ค้นคว้างานวิจัยทางการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้จากบทคัดย่อซึ่งทบทวนหัววิทยาลัยได้รวมรวมเป็นเล่ม

เล่มละ 1 ปี เรียงตามลำดับตัวอักษรของชื่อสถาบันการศึกษาเก็บรักษาไว้ตามห้องสมุดส่วนงานวิจัย ของห้องสมุดสถาบันการศึกษาต่างๆ ให้บรรลุนิตย์ที่กำหนด ข้อบังคับ พ.ศ. ไปประมาณ 5 ปี เลือกหาเนื้อหาในห้องสมุดที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสัมมนา โรงเรียน เมื่อได้รีบองที่ผู้วิจัยสนใจแล้วนำไปหารายงานการวิจัยเรื่องนั้นๆ มาศึกษาอย่างละเอียดต่อไป

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี สภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดจนเทคโนโลยีก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องกับการทำงานและในสังคมของมนุษย์เพิ่มขึ้น การประยุกต์ทำให้เกิดแนวคิดในการนำเทคโนโลยีมาทดลองใช้กับการทำงานเป็นการปรับปรุงสภาพของการทำงานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เช่น การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน การทำงานเพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 การกำหนดแผนในการทำงาน การดำเนินงานใดก็ตามที่มีการวางแผนในการทำงานอาจจะต้องใช้ผลงานการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผน หรือในระหว่างดำเนินงานอาจจะมีสภาพปัญหาที่ต้องการข้อเท็จจริง โดยการใช้เทคนิคของการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมาปรับปรุงแผน หรือการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น

2.4 การปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานอาจจะมีปัญหาหรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่ต้องมีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงในเชิงการวิจัย เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงการทำงานหรือพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น หรือมีความต้องการข้อมูลในการตัดสินใจ

2.5 การศึกษาค้นคว้าจากหนังสืออุทิศหรือเอกสาร การอ่านศึกษาค้นคว้าจะทำให้เกิดข้อคิดข้อสงสัยในเรื่องที่ตนเองสนใจหรืออาจจะได้ประเด็นปัญหาต่างๆ เกิดเป็นหัวข้องานวิจัยได้ ตลอดจนการฟังข้อคิดบรรยาย อภิปรายจากผู้เชี่ยวชาญในการเขียนบทความและข้อคิดเห็นนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดหัวข้อวิจัยได้

2.6 ข้อเสนอแนะที่ระบุไว้ในรายงานวิจัย ในหัวข้อของการสรุปและอภิปรายผลตลอดจนข้อเสนอแนะ จะทำให้ได้แนวทางในการวิเคราะห์ปัญหา นอกจากนั้นยังได้ข้อคิดจากการทำวิจัยต่อเนื่องจากผลงานวิจัย และจากข้อเสนอแนะในการทำวิจัยของผู้ที่ทำวิจัยไว้

2.7 ปัญหาผู้อื่น การกำหนดปัญหาของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ผลงานวิจัยในการปรับปรุงและพัฒนาของหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งถ้าปัญหานั้นๆ ตรงกับความสนใจ

และความสามารถของผู้วิจัย ก็อาจนำมากำหนดเป็นปัญหาการวิจัยได้ หน่วยงานที่กล่าวถึงนี้ อาจจะเป็นสถาบันการศึกษา สมาคม นุดนิชี หรือกลุ่มสังคมต่างๆ

### 3. การตั้งชื่อหัวข้อปัญหาการวิจัย

จากการวิเคราะห์สภาพของปัญหา ทำให้ได้แนวคิดในหัวข้อการวิจัย ซึ่งต้องนำมากำหนดเป็นชื่อหัวข้อปัญหาการวิจัย การกำหนดชื่อปัญหาการวิจัย มีหลักเกณฑ์อย่างกว้างๆ ดังนี้

3.1 การกำหนดชื่อหัวข้อปัญหาต้องถูกต้องตามหลักของการใช้ภาษา มีความหมายชัดเจน กระหึกรด

3.2 ชื่อต้องสื่อความหมายให้เห็นได้ว่า ทำการวิจัยเรื่องใด แนวทางหรือรูปแบบของการวิจัยเป็นอย่างไร ขอบเขตการวิจัยเป็นความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใด

3.3 การใช้ศัพท์เทคนิคหรือคำเฉพาะใด ต้องสื่อความหมายได้เป็นสากล สำหรับสาขาวิชาหรือแขนงวิชานั้นๆ ไม่ใช่ศัพท์เทคนิคที่รู้เฉพาะกลุ่มสังคมเล็กๆ

### 4. การเลือกปัญหาการวิจัย

การกำหนดปัญหาสำหรับการวิจัย มีแนวทางในการกำหนด ได้หลายแนวคิด นักวิจัยควรมีหลักเกณฑ์สำหรับตนเองในการพิจารณาเลือกปัญมาทำการวิจัย ดังนี้

4.1 ปัญหานี้น้อยในความสนใจของตนเองอย่างแท้จริง และเป็นปัญหาที่กำหนดนี้แล้ว ต้องการคำตอบโดยวิธีการที่เรื่องถือได้

4.2 ได้ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่สนใจอย่างต่อเนื่อง เป็นการสะสมความรู้

4.3 กำหนดข้อคิดเชิงความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจของตนเองกับปัญหานี้ในทางทฤษฎีได้

4.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีกับแนวทางในการแก้ปัญหาที่กำหนดนี้เป็นข้อกำหนดเชิงความสัมพันธ์ทางวิชาการ

4.5 เลือกกำหนดข้อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หลายๆ แนวทาง

4.6 สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการแก้ปัญหาได้หลายแนวทาง เพื่อจะได้เลือกแนวทางจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ โดยจุดมุ่งหมายที่เลือกนั้นต้องมีพื้นฐานทางทฤษฎีรองรับ

4.7 สามารถเขียนคำอธิบายเชิงความสัมพันธ์ระหว่างข้อกำหนดที่เป็นจุดมุ่งหมาย กับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้โดยมีหลักการ และสามารถที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามในข้อปัญหานั้นได้

4.8 กำหนดเป็นสมมติฐานของปัญหาเชิงวิจัยที่สามารถนำมาวิเคราะห์หาคำตอบได้

## 5. ข้อผิดพลาดในการเลือกปัญหา

ผู้ที่ทำการวิจัยใหม่ๆ มักจะมีปัญหาในการกำหนดหัวข้อการวิจัย ทำให้เกิดความผิดพลาดในการเลือกปัญหา ดังนั้นในการเลือกปัญหาควรหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดต่อไปนี้

5.1 พยายามกำหนดหัวข้อปัญหาให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่แล้ว

5.2 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ก่อนโดยไม่กำหนดขอบเขตของปัญหาและไม่กำหนดแผนงานในการวิจัย

5.3 กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยโดยใช้สามัญสำนึกของตนเองขาดทฤษฎีหรือหลักฐานรองรับ

5.4 กำหนดโครงการวิจัยและหัวข้อวิจัยโดยไม่มีการทบทวนวรรณกรรม ทำให้ขาดหลักการที่เหมาะสม จะเกิดกรณีซ้ำซ้อนได้

5.5 กำหนดหัวข้อวิจัยเฉพาะสถานการณ์แคบ โดยกำหนดแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มแคบ แต่จุดประสงค์ต้องการนำไปใช้หรือตอบปัญหาที่กว้าง ทำให้นำผลไปใช้ไม่ได้

5.6 ข้อตกลงพื้นฐานหรือข้อตกลงเบื้องต้นไม่ชัดเจน ไม่น่าเชื่อถือขาดทฤษฎีรองรับ

5.7 การวิจัยที่ไม่จำกัดขอบเขต เป็นการทำการวิจัยในลักษณะขาดจุดมุ่งหมาย

## 6. การประเมินหัวข้อปัญหา (evaluation of a problem)

ข้อพิจารณาสำหรับผู้ทำวิจัย ผู้วิจัยควรได้พิจารณาตอบค้ำถ้ามีสำหรับตนเองเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้

6.1 หัวข้อปัญหาที่กำหนดขึ้นอยู่ในขอบข่ายของวิชาความรู้ของผู้ทำการวิจัยหรือไม่

6.2 ความสนใจในปัญหานั้นกำหนดขึ้นจากหลักวิชาทางทฤษฎีหลัก การ มีใช้เกิดขึ้น เพราะความคิดเห็นที่ต้องการคำตอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการส่วนบุคคล

6.3 มีทักษะ ความสามารถ และความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นเพียงพอ

6.4 มีแนวทางในการจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และกลุ่มตัวอย่างที่จะให้มูลที่จำเป็นในการค้นหาคำตอบของปัญหา

6.5 มีเวลาและงบประมาณที่พอจะทำได้

6.6 มีข้อมูลในการหาคำตอบของปัญหาที่เพียงพอ

6.7 ปัญหาที่กำหนดขึ้น สามารถกำหนดขอบเขตเพื่อหาข้อมูลได้ค่าตอบ หรือข้อมูลที่ได้ต้องทันสมัย ใช้ได้ทันต่อเวลาและเหตุการณ์

6.8 ได้รับการสนับสนุนและร่วมมือจากผู้บริหารและผู้ร่วมงาน

เมื่อคณฑ์ทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนสามารถกำหนดหัวข้อปัญหาวิจัยได้แล้วจะต้องจัดทำ โครงการวิจัย (research proposal) เสนอผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขออนุมัติทำการวิจัยต่อไป

**19.6 โครงการวิจัย** (research proposal) คือ ข่าวสารที่ครุประชาสัมพันธ์ผู้ทำการวิจัยต้องการจะบอกแก่ผู้บริหารโรงเรียน ถึงแผนการวิจัยทั้งหมด โดยอธิบายว่า ต้องการจะศึกษาอะไร ทำไม่ถึงต้องมีการศึกษาเรื่องนี้ เนื่องจากมีผู้อื่นทำหรือค้นพบอะไรที่กี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร คาดหวังว่าจะได้พบอะไรจากการศึกษานี้ มีแผนการในการศึกษาอย่างไร ผลที่ได้นี้จะให้ประโยชน์อะไร จะใช้งบประมาณเท่าไร ใช้เวลามากน้อยเพียงใดและใครเป็นผู้ทำ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามโครงการวิจัยที่ทำไว้

## โครงการวิจัยจะต้องประกอบด้วย

1. ส่วนเริ่มต้น เป็นชื่อเรื่อง ควรเป็นชื่อเรื่องที่เขียนให้ชัดเจน กะทัดรัดไม่ยาวเกินไป มีความหมายที่สามารถเข้าใจได้โดยไม่ยากนัก ทุกคนที่อ่านควรมีความเข้าใจตรงกัน และชื่อเรื่องนี้จะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย

2. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้

1. บทนำ

1.1 คำนำ

1.2 สภาพของปัญหา

1.3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

2. วัตถุประสงค์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประเภทของข้อมูล

3.2 วิธีเก็บข้อมูล

3.3 วิธีวิเคราะห์

3.4 สมมติฐาน (ถ้ามี)

4. การวางแผนงานวิจัย

5. งบประมาณ

5.1 ค่าตอบแทน

5.2 ค่าใช้สอย

5.3 ค่าวัสดุ

5.4 ค่าครุภัณฑ์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 สิ่งใหม่ที่คาดว่าจะค้นพบ

6.2 ประโยชน์ในด้านวิชาการ

6.3 ด้านอื่นๆ